

джень у рамках державно-приватного партнерства чи концесії, інвестицій, кредитів тощо, у такий спосіб збільшуючи дохідну частину міського бюджету [1, с. 9].

За своєю спрямованістю місцеві цільові програми поділяються на [2]:

- економічні, спрямовані на розв'язання комплексних галузевих і міжгалузевих проблем виробництва, підвищення його ефективності та якісних характеристик, забезпечення ресурсозбереження, створення нових виробництв, розвиток виробничої кооперації;

- наукові, метою яких є забезпечення виконання фундаментальних досліджень у галузі природничих, суспільних і технічних наук;

- науково-технічні, що розробляються для розв'язання найважливіших науково-технічних проблем, створення принципово нових технологій, засобів виробництва, матеріалів, іншої наукоємної та конкурентоспроможної продукції;

- соціальні, що передбачають розв'язання проблем підвищення рівня та якості життя, посилення соціального захисту населення, поліпшення умов праці, розвиток охорони здоров'я та освіти;

- національно-культурні, спрямовані на розв'язання проблем національно-культурного розвитку, збереження національно-культурної спадщини, задоволення інтелектуальних та духовних потреб людини;

- екологічні, метою яких є здійснення загально регіональних природоохоронних заходів, запобігання катастрофам екологічного характеру та ліквідація їх наслідків;

- правоохоронні, спрямовані на забезпечення правоохоронної діяльності, боротьби зі злочинністю та регіональної безпеки.

Місцеві цільові програми можуть бути спрямовані і на розв'язання інших проблем. Реалізація місцевих цільових програм на сьогодні є проблемним питанням, що обумовлено комплексом негативних факторів, зокрема, ігноруванням розробниками базових принципів результативного програмного управління; розмитістю цілей і некоректністю головних завдань програми; відсутністю пріоритетів і конкурсних процедур відбору програмних заходів; відсутністю відповідальності за невиконання програм; несвоєчасним та неповним фінансуванням програмних заходів; нецільовим використанням виділених коштів; неврахуванням при розробці програм принципу оптимального використання наявних ресурсів; неузгодженістю заходів і недостатньою скоординованістю суміжних програм; обмеженістю використання кількісної оцінки ефективності та результативності програмних заходів; переобтяженню заходами, які не відповідають головним цілям та завданням цільової програми [3].

Недосконалість принципів розробки, функціонування та виконання регіональних програм спрямованих на вирішення найбільш актуальних та гострих проблем місцевого розвитку створює прецеденти розробки неефективної політики, неефективного, а часом нецільового використання бюджетних коштів, передумови для корупції. Подолання проблеми неякісної підготовки регіональних програм перешкоджа-

ють наступні фактори: відсутність єдиних норм та методології розробки та функціонування регіональних програм; відсутність спеціальних знань та підготовки у державних службовців, які займаються розробкою таких програм; відсутність належного контролю за якістю регіональних програм з боку органів, що їх ухвалюють, та громадськості [4, с. 215].

При розв'язанні проблем реформування системи розробки, функціонування та виконання місцевих цільових програм, зазначимо, що ситуація на місцевому рівні поглиблюється такими чинниками:

- відсутність, часто формальний характер стратегій регіонального розвитку в більшості районних та міських рад;

- відсутність законодавчо визначених критеріїв відбору для фінансування (за рахунок бюджетних коштів) місцевих цільових програм в їх сукупності;

- перманентний дефіцит коштів та наявність значної кількості затверджених програм, що є чинними на території регіону (області), з яких частина фінансується частково, а частина не фінансується та фактично не виконується взагалі;

- загальна негативна практика прийняття програм та переліку заходів до них дуже неконкретного, у т.ч. відверто декларативного змісту, без чітких термінів та логічної послідовності виконання, без конкретних цілей та очікуваних результатів, без критеріїв оцінки та індикаторів виконання, без механізму контролю, оцінки і відповідальності виконавців. Особливо це стосується місцевих програм, частина

з яких просто дублює зміст державних програм, не враховуючи місцевої специфіки;

- розрізненість, неузгодженість програм різного рівня – державних, обласних, районних, проектів міжнародної технічної допомоги. Відсутній механізм узгодження між собою та проведення залежних один від одного комплексних заходів з різних програм, спрямованих на виконання однієї мети чи спільних завдань;

- заходи щодо моніторингу та оцінки ефективності програм часто є формальними. При цьому як самі програми, так і звіти виконавців, розпорядників бюджетних коштів містять, як правило, лише інформацію про відповідність/невідповідність обсягів фінансування програм та напрямів витрачання бюджетних коштів. Доцільність, економічна, соціальна ефективність не оцінюються. До цього ж така оцінка є майже неможливою через відсутність усталених більш менш об'єктивних критеріїв оцінки. Слід розробити перелік результативних показників місцевих цільових програм за кожною з основних сфер їх функціонування (освіта, наука, охорона здоров'я, культура, охорона правопорядку тощо);

- низькою є активність у питаннях залучення позабюджетних коштів для виконання програм, а також залучення громадських організацій до процесів реалізації програм. Відсутність ефективних механізмів кооперації коштів з різних джерел, залучення місцевих коштів, зокрема коштів громад.

Усунення зазначених недоліків підвищить ефективність формування і реалізації місцевих цільових програм.

Література:

1. Плужник А.В. Механізм бюджетного забезпечення міст в умовах децентралізації / А.В. Плужник // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Вип. 4 (114). – С. 8–13.
2. Положення про порядок формування та затвердження регіональних цільових програм. Затверджене розпорядженням Дніпропетровської ОДА від 3 вересня 2002 р. № 303-р. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/spart07/inx07760.htm>
3. Бабаєв В.Ю. Розробка цільових програм як інструмент державного регулювання соціально-економічного розвитку регіону / В.Ю. Бабаєв, А.І. Фартушна // Еволюція української державності: соціально-економічні, політичні, культурні аспекти: матеріали всеукр. конф. – Х.: ХІФ УДУФМТ, 2009. – С.155–159.
4. Гмурковська Н.Г. Реформування системи розробки, функціонування та виконання регіональних програм, спрямованих на вирішення актуальних проблем місцевого розвитку / Н.Г. Гмурковська, І.І. Каспрук, О.З. Софій // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. – 2012. – Вип. 8. – С. 215–220.

Хомик Катерина Володимирівна, головний державний інспектор з питань юридичної роботи Червоноградської ОДПІ ГУДФС у Львівській обл.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Із набранням чинності Податковим кодексом України запроваджено нові правила оподаткування, у тому числі з питань погашення податкового боргу. Серед інших новацій, до податкового законодавства було додано норму щодо додаткової відповідальності органів, в управлінні яких перебувають комунальні підприємства або їх майно, за невжиття заходів з погашення податкового боргу. У цьому випадку контролюючі органи, а саме органи Державної фіскальної служби України, зобов'язані звертатися до суду з позовною заявою про стягнення податкового боргу на кошти такого органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування. Особливий порядок погашення податкового боргу певних видів суб'єктів господарювання, зокрема комуна-

льних підприємств встановлено ст. 96 Податкового кодексу України. Проте, як показує практика, у справах про стягнення податкового боргу як податкові органи, так і суди іноді не дотримуються норм матеріального права, що встановлюють алгоритм дій по стягненню податкового боргу з комунальних підприємств, що призводить до зменшення ефективності роботи контролюючих органів з наповнення бюджету.

Питання погашення податкового боргу широко висвітлюються у науковій літературі та відображені у працях В. Бортняка, А. Головача, В. Кравчука, Д. Мулявки, І. Олендера, О. Онишка, О. Тимченко та ін. Однак, при досить значній кількості наукових досліджень з цієї проблематики, окремо питанням